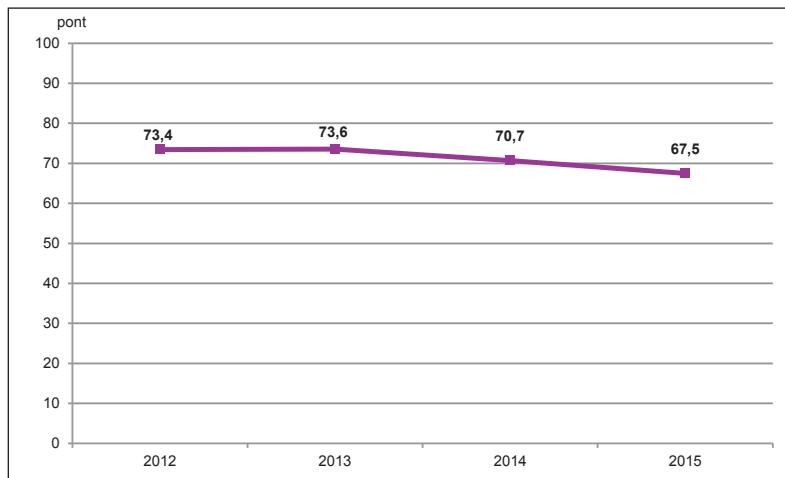

D.5.1. Összevont sajtószabadság-mutató

A sajtó szabadságának mérése alapvetően szubjektív elemekre épül, hiszen maga a szabadság is egy többféleképpen értelmezhető, szubjektív fogalom. A munkacsoport ennek jegyében olyan mutatókat keresett a sajtó szabadságának kifejezésére, amelyek szubjektív módon, széles gondolati körben képesek lefedni a sajtópluralizmus helyzetét. A nemzetközi felmérések közül a Riporterek Határok Nélkül (Reporters Without Borders) 180 vizsgált országot rangsorol. A legfontosabb vizsgált kritériumok a médiapluralizmus és a függetlenség, az újságírók biztonságának és szabadságának tiszteletben tartása, valamint a jogalkotási, intézményi és infrastrukturális környezet. Magyarország

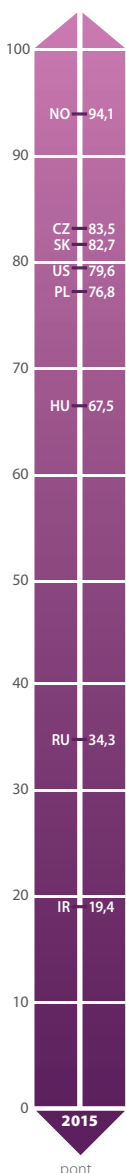
2013-ban az 56., 2014-ben a 64., míg 2015-ben a 65. helyen végzett a vizsgált 180 ország közül. A lista élén a skandináv országok állnak. A Freedom House Freedom of the Press indexe sem mutat jobb eredményt: 2013-ban a 74., 2014-ben és 2015-ben pedig a 71. helyen végzett hazánk, amely helyek mindegyike az ún. *részben szabad (partly free)* kategóriába tartozik. E lista élén is a skandináv országok végeztek. Az összevont sajtószabadság-mutató száz-as skálára vetítve jeleníti meg a Freedom House Freedom of the Press, a Reporters Without Borders Word Press Freedom indexét, valamint az Economist Intelligence Unit Democracy Indexének Civil Liberties alindexét úgy, hogy a magas értékek jelenti a sajtó szabadságát. Ezen indexek kétségtelen előnye, hogy hosszabb múltra tekintenek vissza, és önmagában mindegyik egységes módszertan szerint értékeli az országok gyakorlatát. További előnyük a széles körű ismertségük, presztízsük és egyszerű értelmezésük. A mutatók módszertani értelemben azonban alacsony megbízhatósággal jellemezhetőek. A szubjektív elemek miatt az eredmények – a sajtószabadság értékelésére felkért személyektől függően – változhatnak. A 3 index összegzése egyfajta robusztusságot eredményez, amin a mért kisebb elmozdulások nem értelmezhetőek, ellenben a nagyobb különbségek érvényességéhez nem férhet kétség. A 71–73 pontos magyar adat értelmezéséhez viszonyítási alapként szolgálhat mind a törvényi szabályozást

Forrás: FH, RFS, EIU

tekintve, mind a joggyakorlatában liberális demokráciaként működő Norvégia, amely 94,1 ponttal szerepel. Ellenkező pólusnak tekinthető a vallási autokrata Irán, amelynek összevont sajtószabadság-mutatója 19,4 pontot vett fel 2015-ben. Az adatok alapján 2013-tól kezdődően folyamatosan romló tendencia figyelhető meg a mutatóban, és 2015-ben az érték tovább romlott. Amíg 2013-ban 73,6, 2014-ben 70,7, addig a 2015-ös mérések alapján 67,5 ponttal jellemezhető a hazai sajtószabadság szubjektív megítélése. A visegrádi országok közül az összevont mutatók alapján hazánk teljesít a leggyengébben. Csehország 83,5, Szlovákia 82,7, míg Lengyelország 76,8 ponttal rendelkezik, vagyis ezekben az országokban erősebbnek ítélik a sajtószabadság érvényesülését. Összehasonlításképpen megemlítendő továbbá, hogy Oroszország 34,2, míg az Egyesült Államok 79,6 pontos, tehát Magyarország a kiválasztott nyolc ország átlagához (67,5 pont) közel helyezkedik el. Habár a sajtószabadság megítélése – annak természetéből adódóan – nehezen megfogható, szubjektív elemeken alapul, értékelése mégis kiemelten fontos a demokratikus jogállam minőségének meghatározása szempontjából. A szabad sajtó és a szólás-szabadság teljes körű érvényesülése nélkül nem beszélhetünk szabad demokráciáról sem, mert a választópolgárok nem jutnak hozzá a politikai álláspontjuk kialakításához szükséges valós információkhoz.

2015-ben Magyarországon tovább gyengült a sajtószabadság helyzete, ezzel – a 2013-as minimális erősödés kivételével – a csökkenő tendencia tovább folytatódott.

Forrás: FH, RFS, EIU